

CEM SULTAN (1459-1495) ve CEM ŞAİRLERİ

Osmanlı tarihinin ilginç simalarından biri olan Cem Sultan, babası Fatih'in ölümünden (1481) sonra kardeşi II. Bayezid'in tahta çıkması üzerine 22 yaşındayken isyan ederek Bursa'da Anadolu padişahlığını ilan etmiş fakat tutunamayarak maiyetiyle birlikte Kahire'ye kaçmak zorunda kalmıştır. Karamanoğlu Kasım Bey gibi kişilerin tahrikiyle şansını bir kez daha deneyen Cem, tekrar mağlup düşünce mücadelesine Rumeli'de devam etmek üzere 1482'de Rodos şövalyelerine sığınmıştır.

Osmanlının fetihlerini önleyebilmek için onu bir koz olarak kullanmayı düşünen Batılı devletlerin elinde adeta paylaşılamayan Cem, üzerinde oynanan oyunları sezmiş ve saltanat sevdasından vazgeçip Mısır'daki ailesinin yanına dönmenin yollarını aramakla birlikte başarılı olamamıştır. 13 yıl süren esaretten farksız sürgün hayatının sonunda 36 yaşında Napoli'de ölmüştür (25 Şubat 1495)

Kaynaklar, Cem'in, onu Fransa Kralına teslim etmek zorunda kalan papalık tarafından, II. Bayezid'den alınan rüşvet karşılığında zehirlenmiş olabileceği hususunda birleşirler.

Cem Sultan'ın Konya'daki valiliği sırasında etrafında oluşan edebi topluluk, edebiyat muhitleri içinde farklı bir yer işgal etmektedir. *Sadi-i Cem, Sirozlu Kandi, Sehayi, Haydar Çelebi, La'li, Aynî (Karamanlı), Şahidî ve Tûrabî* gibi şairlerden oluşan bu topluluk, tezkirelerde diğerlerinden farklı olarak hamilerinin ismiyle **Cem Şairleri** olarak anılmışlardır. İhsan ve caize kaygısının çok ötesindeki bu beraberlik, vatanı birlikte terke ve ölünceye kadar talihsiz şehzadenin yanından ayrılmamaya kadar giden bir kader birliğine dönüşmüştür. Cem ve söz konusu şairler arasındaki bu ilişkinin insani ve duygusal yönü onların şiirlerine de yansımış olması bakımından önemlidir.

Cem şairleri, edebiyatımızda şairliklerinden ziyade Cem'le olan yakınlıklarıyla tanınmışlardır. Bunlar içinde Cem Sultan'ın dışında divanı elde bulunan tek şair, Karamanlı Aynî'dir (Mermer, Ahmet, *Karamanlı Aynî ve Dîvânı*, Akçağ Yayınları, Ankara, 1997.)

Cem Sultan'ın Türkçe ve Farsça iki Divanı ile *Cemşid ü Hurşid* mesnevisi vardır.

Âşık Çelebi, tezkiresinde onun, musahiplerinden Sa'di-i Cem ile divanını ve "kerem" redifli kasidesini II. Bayezid'e gönderdiğini bildirmektedir. Affedilmesi umuduyla ağabeyine yolladığı yetmiş dört beyitlik kaside olumlu bir sonuç vermemiştir. Yine aynı

tezkireden, onun "Raiyye Kasidesi"nin daha o zamanlar bir hayli ünlü olduğu anlaşılmaktadır.

Osman Horata, "Cem Şairleri", Türk Edebiyatı Tarihi, C. 2, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, İstanbul, 2007, s. 91-97.

Günay Kut, "Cem Sultan'ın Edebi Yönü", TDVİA, C.7, 1993, s. 284-286.

Halil Ersoylu, *Cem Sultan'ın Türkçe Divanı*, 3C., Tercüman 1001 Temel Eser Serisi, İstanbul, 1981.

Adnan İnce, *Cem Sultan Cemşid ü Hurşid*, Ankara, 1995

Münevver Okur Meriç, *Cem Sultan Cemşid ü Hurşid*, AKM Yay., Ankara, 1997.